

LEIKKAUKSEN AIKANA NENÄN LIMAKALVOLLE ANNOSTELLUN PIENIANNOKSISEN DEKSMEDETOMIDIININ VAIKUTUS POSTOPERATIIVISEEN OPIOIDIKULUTUKSEEN LONKKAPROTEESIAATIOON TULEVILLA POTILAILLA

Panu Uusalo^{1,2}, Henrik Jätinvuori^{1,3}, Jussi Kosola⁴, Teijo Saari^{1,2}

¹Anestesiologia ja tehohoito, TY, ²Totek, Tyks, ³Tyks Salon aluesairaala, ⁴Ortopedia ja traumatologia, HYKS

Tutkimuksen tarkoitus.

Perioperatiivisesti annostellun deksmedetomidiinin on todettu usean tutkimuksen ja meta-analyysin mukaan vähentävän leikkauksen jälkeistä kipua ja opioidin kulutusta¹⁻⁴. Tyks Salon aluesairaalassa siirryttiin syksyllä 2017 käyttämään deksmedetomidiinia lonkka- ja polviproteesileikkauksiin tulevien potilaiden anestesian adjuvanttina. Käytetty deksmedetomidiini-annos (50 µg) on pienempi kuin aiemmissa tutkimuksissa ja annostellaan nenän limakalvolle. Tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää, riittääkö edellä mainittu annos vähentämään postoperatiivista opioidin kulutusta.

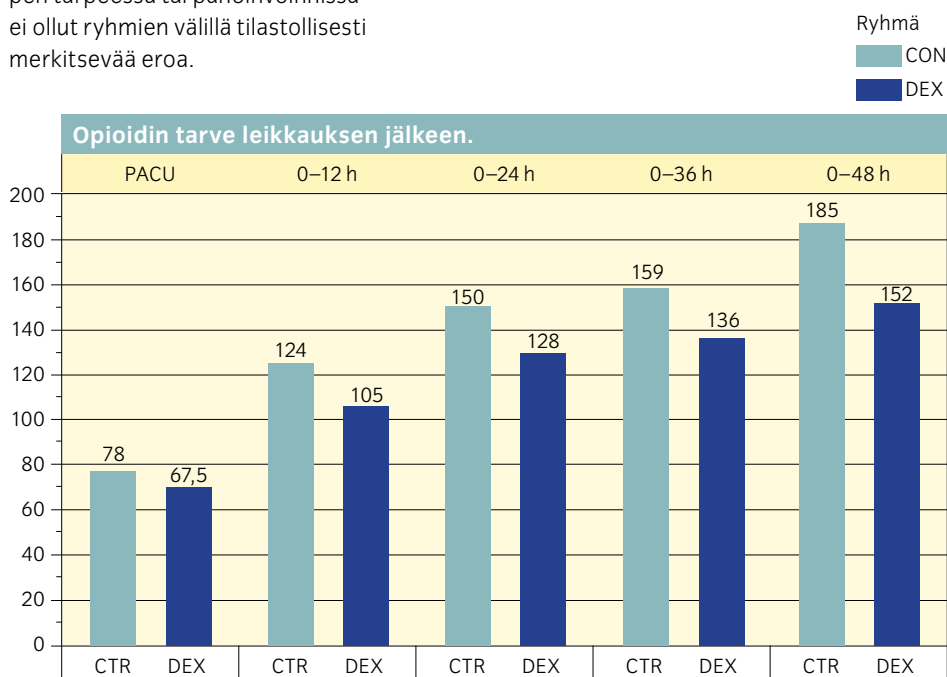
Aineisto ja menetelmät. Tutkimukseen kerättiin retrospektiivisesti 120 lonkkaproteesileikkaukspotilaan anestesiatiiedot. Potilaat olivat iältään 35–80 vuotiaita ja ASA-luokituksestaan 1–2. Kaikki leikkaukset tehtiin yleisanestesiassa. Puolet potilaista sai anestesiainduktion jälkeen 50 µg deksmedetomidiinia nenän limakalvolle (DEX-ryhmä) ja puolet potilaista hoidettiin tavanomaiseen tapaan (CON-ryhmä). Ensijaisena pääte-muuttujana oli postoperatiivinen opiaattikulutus morfiiniekvivalentti-annoksina (MED). Toissijaisina pääte-muuttujina olivat hemodynaamiset muutokset, pahoinvointilääkkeen tarve, lisähapen tarve heräämössä ja aika kotiutumiseen.

Tulokset. CON-ryhmän potilaiden postoperatiivinen opiaatin tarve (mediaani ja kvartaaliväli) oli 185 (138–208) mg ja DEX-ryhmän potilailla 152 (131–170) mg ($p < 0,001$). Opioidikulutus oli pienempää kaikilla mitatuilla postoperatiivisilla aikaväleillä (0–2 h, 0–12 h, 0–24 h, 0–36 h ja 0–48 h) ($p < 0,02$) (kuva 1). DEX-ryhmän potilailla oli heräämössä alhaisempi verenpaine ja syketaajuus verrattuna CON-ryhmän potilaisiin ($p = 0,02$). Kotiutumisajoissa, lisähapen tarpeessa tai pahoinvoinnissa ei ollut ryhmien välillä tilastollisesti merkitsevää eroa.

Johtopäätökset. Yleisanestesiassa hoidettaville lonkkaproteesipotilaille intraoperatiivisesti nenän limakalvolle annosteltu pieniannoksinen (0,5–1,0 µg/kg) deksmedetomidiini vaikuttaa vähentävän postoperatiivista opiaatin tarvetta. ■

Viitteet

1. Lin TF et al. Br J Anaesth. 2009; 102: 117-122.
2. Peng et al. Clin J Pain. 2015; 31: 1097-1104.
3. Schnabel et al. Pain. 2013; 154: 1140-1149.
4. Naik BI et al. Anesth Analg. 2016; 122: 1646-1653.

Kuva 1. Postoperatiivisen opioidin tarve morfiiniekvivalenteina (mg) viidellä postoperatiivisella aikavälillä.